

EDITO

THERE IS NO PLANET B!

De afgelopen maanden trokken Europese jongeren en volwassenen massaal de straat op om krachtdadige klimaatmaatregelen te eisen. De klimaatopwarming vormt een bedreiging voor mens en planeet.

Volgens het internationaal klimaatpanel (IPCC) zijn er "vlugge en verregaande" veranderingen nodig op het vlak van landgebruik, energie, industrie, gebouwen, transport en steden. De wereldwijde CO2-uitstoot moet tegen 2030 met 45% omlaag in vergelijking met 2010. Maar op Europees niveau heerst er verdeeldheid. De Europese Raad slaagde er eind maart niet in een voorstel te aanvaarden van de Europese Commissie (EC) om de EU klimaatneutraal te maken tegen 2050.

De tijd dringt nochtans. Voor velen is het zelfs al te laat. Uit studies blijkt immers dat klimaatwijzigingen miljoenen mensen op de vlucht drijven en een activerende kracht kunnen vormen in het ontstaan van gewelddadige conflicten. Voor het uitbreken van de oorlog in Syrië bijvoorbeeld, kende het land verschillende opeenvolgende jaren van extreme droogte. De combinatie van watertekort, slecht waterbeheer en beleidsfouten deed meerdere oogsten mislukken. Dat resulteerde in stijgende voedselprijzen, dalende inkomens en groeiende werkloosheid in de rurale gebieden. Op een paar jaar tijd deed de plattelandsvlucht de stedelijke bevolking groeien van 9 naar bijna 14 miljoen mensen, wat de druk verhoogde op de stedelijke economie, infrastructuur en dienstverlening. Een combinatie van politieke, economische en milieuproblemen zorgde voor de spanningen die uiteindelijk een gewapende uitlaatklep kenden.

Een Duitse studie uit 2016 legt een indirect verband tussen klimaatverandering en het ontstaan van gewapende groepen in Afghanistan, Syrië, Guatemala en de regio van het gekrompen Tsjadmeer. Begin dit jaar verscheen er een ander uitgebreid onderzoek waarin geconcludeerd werd dat klimaatproblemen een betekenisvolle rol speelden in het ontstaan van de recente migratiestromen en van de volksopstanden in het Midden-Oosten. Volgens het 'Internal Displacement Monitoring Centre' (IDMC) slaan elk jaar 26 miljoen mensen op de vlucht als gevolg van natuurrampen die vaak gelieerd zijn aan de klimaatverandering, zoals overstromingen, stormen of droogtes. Kleine eilandjes als Kiribati, Nauru en Tuvalu, waar het water de bevolking bijna letterlijk aan de lippen komt, kende het afgelopen decennium een

emigratiegraad van 10%. De Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) schat dat het aantal klimaatvluchtelingen tegen 2050 kan aangroeien tot 200 miljoen!

De gebieden waar deze klimaatvluchtelingen vandaan komen, dragen slechts een kleine verantwoordelijkheid in de uitstoot van broeikasgassen, terwijl de landen met de grootste historische broeikasschuld vooralsnog ontsnappen aan de zwaarste gevolgen van de klimaatverandering. Het is net in de geïndustrialiseerde wereld dat de aarzeling of onwil groot is om de dringende noodzakelijke omschakeling naar een koolstofarme economie te maken. Bovendien is de bereidheid om klimaatvluchtelingen op te vangen er zeer klein.

Veel ontwikkelende landen dringen er bij de EU op aan om de status van vluchteling toe te kennen aan klimaatmigranten. Maar de Europese huivering voor de term "vluchteling" is erg groot omwille van de juridische en politieke implicaties. In 2013 stelde de EC dat er geen nood was aan een vluchtelingenstatuut voor deze categorie van migranten. Een uitgebreid rapport van het Europees Parlement stelde eveneens dat het "onwenselijk en onrealistisch" is om hen bescherming te bieden op basis van de Vluchtelingenconventie van 1951. Niemand wil deze doos van Pandora openen.

Een andere mogelijkheid is om klimaatvluchtelingen een 'tijdelijke bescherming' te verlenen zoals dat het geval is voor mensen die gewapende conflicten ontvluchten. Dat moet echter beslist worden door de Europese Raad en de politieke drempel ligt daar veel te hoog. Nochtans erkende EC-voorzitter Jean-Claude Juncker in zijn 'State of the Union' van 2015 dat de klimaatopwarming "een van de grondoorzaken vormt van het nieuwe migratiefenomeen". Hij voegde daaraan toe: "Klimaatvluchtelingen worden een nieuwe uitdaging als we niet snel reageren".

Vooralsnog blijven de grootste historische uitstoters van broeikasgassen de problemen afdwentelen op armere landen die niet over de middelen beschikken om de economische en politieke gevolgen ervan aan te pakken, wat de spanningen en het risico op conflicten doet oplopen. Een slinkend Tsjadmeer, Boko Haram en klimaatvluchtelingen: deze fenomenen hebben meer met elkaar gemeen dan op het eerste zicht lijkt. Dit besef lijkt voorlopig niet door te dringen tot de leiders van de broeikasgaslanden. Maar de tijd raakt op, dus we moeten blijven aandringen.

KASJMIR ALS ALARMBEL

Een recente opflakking van het reeds decennialang aanslepend dispuut tussen buurlanden India en Pakistan over de regio Kasjmir, zou overal ter wereld angstzweet moeten opwekken. Beide landen beschikken immers over kernwapens.

India heeft kernwapens sinds 1974 en bezit vandaag 140 kernkoppen. Pakistan beschikt sedert 1998 over kernwapens en produceerde intussen 150 kernkoppen.

Zelfs een 'beperkte' kernoorlog, zou kunnen leiden tot een nucleaire winter waarbij een kwart van de wereldbevolking (tot 2 miljard mensen) omkomt. Met 'nucleaire winter' wordt verwezen naar de grote hoeveelheden fijnstof die in de atmosfeer zouden terechtkomen en het zonlicht zouden tegenhouden, met duisternis en grote koude tot gevolg. Deze omstandigheden zouden de plantengroei verminderen en vervolgens leiden tot voedselschaarste voor mens en dier. De gevolgen van een kernwapenoorlog aan de andere kant van de wereld zouden zich dus ook bij ons laten voelen.

De VN-Veilighedsraad zou alles in het werk moet stellen om het conflict tussen India en Pakistan te denucleariseren. De kans dat kernwapens effectief gebruikt worden -per ongeluk of intentioneel- groeit met de dag. En het zijn niet alleen India en Pakistan die de spanning doen opdrijven. Zowel de VS als Rusland trokken zich recent terug uit het INF, het verdrag dat beide landen sedert 1988 verbiedt kernraketten met een reikwijdte tussen de 500 en 5500 km te ontwikkelen. Daarnaast liet president Trump weten geen interesse te hebben in de hernieuwing van het START-verdrag, dat het aantal ontplooide strategische kernwapens van Rusland en de VS beperkt. START loopt af in 2021. Ondertussen zijn er nog steeds een slordige 14.500 kernwapens in de wereld, waarvan er meer dan 2000 op 'high-alert' staan, d.w.z. onmiddellijk inzetbaar. Zowel Rusland als de VS zijn bovendien volop bezig met de modernisering van hun nucleaire arsenalen en de ontwikkeling van nieuwe kernwapens.

Er is maar één uitweg uit deze nucleaire nachtmerrie en dat is een ondubbelzinnig en mondiaal verbod op kernwapens. 122 landen keurden in de zomer van 2017 zo'n verbodsverdrag goed. Het werd ondertussen door 70 landen ondertekend en het ratificatieproces is aan de gang. België en de andere NAVO-lidstaten tekenden niet. Wanneer komt men nu eindelijk ook in onze contreien eens tot het besef dat de afschaffing van kernwapens een existentiële must is? De ondertekening van het VN-kernverbod zou de eerste beleidsdaad moeten zijn van de volgende Belgische regering.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

DUURZAAMHEID-CHECKLIST VOOR VOLGENDE REGERINGEN

Meer dan drie jaar geleden engageerde België zich om de wereldwijd afgesproken richtlijnen van de Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling te realiseren. Die bestaat uit 17 concrete 'sustainable development goals' (SDG's) om tegen 2030 een schonere en meer rechtvaardige wereld te creëren. Het middenveldplatform 'Perspective 2030' ging na hoe België het er tot nu toe vanaf heeft gebracht.

Drie jaar na datum zijn de doelstellingen nog altijd niet omgezet in concreet beleid. Als ons land zo doorgaat, haalt het de SDG's niet. Daarom enkele dringende aanbevelingen in de 'duurzaamheidschecklist' van Perspective 2030 voor de volgende regeringen. Die zullen een versnelling hoger moeten schakelen. Dat is hoogstnoodzakelijk als we de behoeften van de huidige generaties willen vervullen, zonder die van de toekomstige te hypothekeren. De overheid moet bijvoorbeeld hernieuwbare energie aanmoedigen, banken ontmoedigen om te investeren in fossiele energie en andere schadelijke projecten, niet-duurzame palmolie aan banden leggen, gendergelijkheid bewerkstelligen, enzovoort. Er wordt nog te veel gefocust op losse initiatieven en te weinig op fundamentele aanpassingen van het beleid. Bovendien zien we een aantal verontrustende trends. Zo neemt de honger voor het eerst weer toe, dalen de bedragen voor ontwikkelingshulp en stijgen de armoede en ongelijkheid.

Goede voornemens en niet-bindende beloften zullen niet volstaan om de Agenda 2030 te verwezenlijken. Het is de taak van de regeringen om ambities te bepalen en ze om te zetten in acties. En daarom hebben we politiek leiderschap en voldoende middelen nodig. Het motto van de Agenda 2030 luidt: 'Laat niemand achter'. De lat ligt hoog. Als we echt een einde willen maken aan de armoede en ongelijkheid, moeten onze regeringen efficiënt samenwerken en alles uit de kast halen. Indien dit niet gebeurt, is het nu al duidelijk dat in 2030 méér mensen zullen achterblijven, de wereld nog wat warmer zal zijn en de gelieerde problemen nog hachelijker.

Perspective 2030 wil met zijn checklist alvast een duw in de goede richting geven. Meer info op: www.11.be

THERE IS NO PLANET B

De Vredetelex is het gratis driemaandelijkse bewegingsblad van vzw Vrede. Hiermee houden we u op de hoogte van interessante activiteiten, campagnes en standpunten van de vredesbeweging.

Nog niet ingeschreven? Teken gratis in via vrede.be

Steun ons! BE26 5230 8032 1129

Giften vanaf 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar!

VINDT U DEZE GRATIS PUBLICATIE DE MOEITE WAARD?

Zorg dat ze kan blijven bestaan dankzij een eenmalige of maandelijkse bijdrage

STRIJD TEGEN RACISME GAAT SAMEN MET STRIJD TEGEN OORLOG

Een Australische islamofobe extremist vermoordt 50 mensen in 2 moskeeën in het Nieuw-Zeelandse Christchurch. Het is een zoveelste gruwelijke massamoord gemotiveerd door vooroordelen en blinde haat.

Het denken van de dader zit diepgeworteld binnen een in het Westen groeiende beweging die verschillende namen draagt. Of ze nu als 'alt-right' of 'identitaire beweging' bestempeld wordt, het gaat de facto om een zoveelste uiting van traditioneel extreemrechts. De visie van de aanhangers is gebaseerd op culturele en racistische suprematie. Het tolereren van andere culturen of etnische groepen staat voor hen gelijk aan de 'eigen' culturele zelfmoord. Grootschalige, gerichte moordpartijen zoals in Christchurch kunnen door de daders dus gelegitimeerd worden als een pure overlevingsstrijd. In dat opzicht is het wereldbeeld van extreemrechtse 'identitaires', Schild & vrienden, Vlaams Belangers en co. op dezelfde ideologische fundamente gebaseerd als het denken van adepten van organisaties als al-Qaeda en de Islamitische Staat. Beide extremistische kampen voeden elkaar, maar zorgen tegelijk ook voor een polarisatie bij de bredere bevolking.

De idee van blanke, westerse en christelijke suprematie is gemeengoed bij extreemrechts in heel Europa. Maar er bestaat ook een opgekuiste variant, die veel meer voorkomt en kwistig verspreid wordt door rechts-populistische politici en een deel van de media. In de vluchtelingencrisis en de terreuraanslagen door moslimextremisten vinden ze hun gelijk. Ze zien de westerse waarden bedreigd door de islam, die ze als inherent gewelddadig beschouwen. De islam is echter niet meer of minder gewelddadig dan gelijk welke andere religie die op een bepaalde wijze geïnterpreteerd wordt. Voorbeelden van geweld in naam van, of tegen een religie zijn ontelbaar en vind je in alle godsdiensten en tijdperken terug. Bloedige godsdienstoorlogen zijn schering en inslag in de Europese geschiedenis.

De meer voorkomende, populistische islamofobie is een vorm van racisme -hoewel ze vaak niet als dusdanig erkend wordt- en is evenzeer gevaarlijk. De recente internationale oproep van 350 imams en andere moslimleiders komt niet uit de lucht gevallen. Ze vragen dat er actie ondernomen wordt tegen de "systematische en geïnstitutionaliseerde islamofobie" die volgens hen aan de basis ligt van de Christchurch-aanslagen. Ze vinden dat de "onverdraagzaamheid wordt gevoed door harteloze academici, roekeloze politici en mediabedrijven die te pas en te onpas mensen aan het woord laten die de islam besmeuren, om zo hun walgelijke ideeën te verstoppen onder een dun laagje objectiviteit". Wie de twitter-accounts volgt van bepaalde populistische 'mainstream'-politici weet hoe kwistig ze durven rondstrooien met stereotypen over de islam, over de gevaren van migratie, enz. Het superioriteitsdenken driipt er zo af.

Islamofobie is mainstream gegaan na de start van de 'oorlog tegen terreur' in 2001, met de inval in Afghanistan en erna in Irak. Dan kwamen de drones. In landen als Jemen, Pakistan en Somalië maken ze veel dodelijke slachtoffers en leveren zo voor een deel de voedingsbodem waarop extremisten teren. De komst naar Europa van oorlogsvluchtelingen en terreuraanslagen, die door de daders vaak verantwoord worden als wraakacties voor de 'westerse oorlog tegen de islamitische wereld', leveren dan weer de argumenten waarop de islamofobie teert.

De strijd tegen racisme gaat m.a.w. hand in hand met de strijd tegen oorlog. In eigen land moet islamofobie dringend ernstig genomen worden. Heersende clichés moeten worden doorbroken via het onderwijs, de media, justitie, enzovoort.

Voor racisme in welke variant dan ook, mag er geen plaats zijn!

CAMPAGNE: MOVE YOUR MONEY!

'Move your Money' maakt deel uit van een bredere campagne van Hart boven Hard en Tam Tam rond Artikel 23 van de Belgische Grondwet: 'Iedereen heeft het recht op een menswaardig leven'. Volgens onze grondwet betekent dat ook: 'Het recht op een gezond leefmilieu'.

Move your Money wil niet dat banken nog geld geven aan bedrijven die de klimaatopwarming verergeren door fossiele brandstoffen te ontginen en te verbranden.

Uit een studie van de Klimaatcoalitie uit 2017 blijkt dat de 4 Belgische grootbanken (Belfius, BNP Paribas Fortis, ING en KBC) in de periode van 2014 tot 2016, 40 miljard euro investeerden in de fossiele industrie. Dat moet anders!

Daarom willen wij samen met zoveel mogelijk mensen en organisaties de banken voor een ultimatum stellen: move your money, of wij doen het zelf! Het is eenvoudig: of je bank keurt op haar algemene vergadering in het

voorjaar van 2019 een resolutie goed die haar beleid in lijn brengt met het klimaatkkoord van Parijs, of alle ondertekenaars van de campagne veranderen in juni 2019 samen van bank.

Zo vallen we het financiële en sociale draagvlak aan van een industrie die de hoofdoorzaak is van de klimaatopwarming. Ben Van Beurden, de CEO van Shell, noemde het slinkende sociale draagvlak voor fossiele brandstoffen een van de grootste bedreigingen voor de sector. De strategie werkt dus!

Op dit moment loopt er trouwens ook een internationale campagne, 'Fossil Banks, No Thanks', die erg gelijklopende eisen stelt. We maken dus deel uit van een wereldwijde beweging.

Onderteken mee op www.moveyourmoney.be
Met steun van Greenpeace, Hart boven Hard, FairFin en D'URGENT. In alliantie met de 'Fossil Banks, No Thanks'-campagne van Banktrack.

Driemaandelijkse tijdschrift van vzw Vrede | Jan - feb - mrt 2019 | F 40204
PB-PFPI-B-3/4/6/66
BELGIË - BRUSSEL
Vredetelex

KLNDR

MEER INFO
WWW.VREDE.BE

OP DE HOOGTE BLIJVEN VAN DE KALENDER? SCHRIJF JE IN OP DE DIGITALE NIEUWSBRIEF VIA VREDE.BE!

ZO 31.03	VIJFDE EUROPESE KLIMAATMARS www.facebook.com - Brussel	BETOGING
MA 01.04	HUMAN ECOLOGY – GESPREK MET JOS DELBEKE EN JOHN VANDAELE www.masereelfonds.be - Antwerpen	DEBAT
DI 02.04	BORDER TALK: EEN GESPREK OVER HET EUROPESE GRENS- EN MIGRATIEBELEID www.vredesactie.be - Antwerpen	DEBAT
WO 03.04	DE OORLOG NA DAESH: DE ACTUELE SITUATIE IN NOORD-SYRIË www.mo.be - Gent	DEBAT
ZA 13.04	VREDES DAG 2019: RECHTVAARDIGHEID WERELDWIJD www.vredesdag.nl - Amsterdam	EVENEMENT
ZO 12.05	HART BOVEN HARD: MARS VOOR ARTIKEL 23 www.hartbovenhard.be & www.art23.be - Brussel	ACTIE
DI 18.06	ZUIDCAFE: THE SKY IS THE LIMIT? DE IMPACT VAN VliegREIZEN OP HET KLIMAAT www.deroma.be - Borgerhout	DEBAT

VREDETELEX 035
Driemaandelijkse tijdschrift van vzw Vrede | Dok Noord 4F 203, 9000 Gent
Editie Jan - feb - mrt 2019

Vlaamse overheid

VREDE.BE